

Turpan čierny patrí u nás medzi vzácne migranty a druhy vyskytujúce sa v zime (Danko & Darolová 2002b). Pozorovanie je doložené farebnou fotografiou.

Stercorarius parasiticus

Šebastovce, poľná kultúra (7393); 5. 9. 2007; 1 ad. ex.; M. Fulín, Moldava nad Bodvou; FK 05/2008.

Jedinec bol nájdený uhynutý, kadáver je uložený v depozitári Východoslovenského múzea v Košiciach.

Literatúra

- DANKO Š. 2002: Pobrežník hrdzavý (*Calidris canutus*). — Pp.: 269. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- DAROLOVÁ A. & DANKO Š. 2002a: Čajka tmavá (*Larus fuscus*). — Pp.: 323–324. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A.

& KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.

- DAROLOVÁ A. & DANKO Š. 2002b: Turpan čierny (*Melanitta nigra*). — Pp.: 155. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- KANUŠČÁK P. 2008: Výskyt rybárky krátkozobej (*Gelochelidon nilotica*) na západnom Slovensku. — Tichodroma 20: 59–60.
- KVETKO R., RIDZOŇ J. & SVETLÍK J. 2008: Prvé pozorovanie potápača prilbatého (*Mergus cucullatus*) na Slovensku. — Tichodroma 20: 125–126.
- MATEJOVIČ B. 2008: Výskyt pobrežníka hrdzavého (*Calidris canutus*) na vodnej nádrži Krtovce (Z Slovensko). — Tichodroma 20: 111–112.
- MULLARNEY K., SVENSSON L., ZETTERSTRÖM D. & GRANT P. J. 2004: Bird Guide. — Harper Collins, London.
- ŠRANK V. 2008: 8. správa Faunistickej komisie Slovenskej ornitologickej Spoločnosti/BirdLife Slovensko. — Tichodroma 20: 177–179.

Došlo: 2. 11. 2009

Prijaté: 5. 11. 2009

Ornitologické pozorovania

Ornithological observations

Ďalšou časťou Ornitologických pozorovaní pokračujeme v publikovaní avifaunistických materiálov z územia Slovenska. Údaje sú spracované rovnako ako v predchádzajúcich častiach, ktoré vyšli v časopise Tichodroma. Podobne ako aj v predchádzajúcich častiach Ornitologických pozorovaní, aj tu uverejňujeme niektoré staršie údaje z rukopisných archívnych materiálov.

- *Anas strepera*: prvé hniezdenie na zdrži Dunajského vodného diela (7969): 28. 6. 1996 kačka vodí 7 mláďat (asi dva týždne starých) v zátokke pri tzv. „Vtáčom ostrove“ naproti Šamorínu – P. Kovačovský, I. Rychlík.
- *Anthus campestris*: 2. 5. 2008 Veľká nad Ipľom (7783) 1 ex. pri štrkoviskách – M. Mojžiš.
- *Anthus cervinus*: 30. 4. 2009 vysychajúce polia po záplave medzi Mikušovcami a Trebeľovcami (7784) 4 ex. – M. Mojžiš; 1. 5. 2009 Trenč (7783) 11 ex. – D. Kerestúr, M. Mojžiš.
- *Ardea cinerea*: 12. 5. 1985 hniezdi asi 20–25 párov – A. Štollmann, P. Binder; 10. 5. 1987 hniezdi asi 50 párov – A. Štollmann, P. Rác; 7. 7. 1988 hniezdi asi 50 párov – P. Binder, M. Deraj v spoločnej kolónii s *Nycticorax nycticorax* na dunajskom ostrove pri Moči (8276).
- *Aythya ferina*: 14. 2. 1965 Bratislava (7868) Dunaj pri botanickej záhrade 2 ex. – M. Poliak; 17. 2. 1968 Dunaj pri Čičove (8272) 10 ex. – P. Binder; 14. 2. 1970 Bratislava (7867, 7868) Dunaj medzi zimným prístavom a Devínom 4 ex. – M. Poliak; 17. 1. 1976 Dunaj pri Gabčíkove (8171) 5 ex. – P. Rác.
- *Aythya fuligula*: 18. 1. 1966 na 11 km úseku Dunaja od Komárna – ústia Váhu po Patince (8274, 8275) 110 ex. – B. Urbánek; 17. 2. 1968 Dunaj pri Medved'ove (8271) 150 ex., 18. 1. 1970 Dunaj pri Čičove (8272)

27 ex. – P. Binder.

- *Aythya marila*: 7. až 14. 2. 2009 zaplavené polia medzi Mikušovcami a Trebeľovcami (7784) 1 samica – D. Kerestúr, M. Mojžiš; 23. 3. 2009 štrkoviská pri Veľkej nad Ipľom (7783) 1 samec – M. Mojžiš.
- *Aythya nyroca*: 20. 12. 1995 „Jarovské rameno“ pri Bratislave – Jarovciach (7968) 1 ex., prívodný kanál Dunajského vodného diela medzi Dobrohošťou a Vojkou nad Dunajom (8070) 3 ex.; 27. 12. 1995 „Jarovské rameno“ pri Bratislave – Jarovciach (7968) 1 ex., Dunaj pri Bratislave – Rusovciach (7968) 1 ex., zdrž Dunajského vodného diela pri „Vtáčom ostrove“ naproti Šamorínu (7969) 11 ex.; 31. 1. 1996 staré koryto Dunaja naproti Šamorínu – Mliečnu (8069) 9 ex., zdrž Dunajského vodného diela pri Šamoríne (7969) 12 ex.; 4. 12. 1996 zdrž Dunajského vodného diela pri „Vtáčom ostrove“ naproti Šamorínu (7969) 3 ex.; 18. 2. 1997 „Jarovské rameno“ pri Bratislave – Jarovciach (7968) 4 ex.; 12. 2. 1998 priesakový kanál Dunajského vodného diela pri Bratislave – Podunajských Biskupiciach (7968) 1 ex. – všetko P. Kovačovský, I. Rychlík.
- *Botaurus stellaris*: 4. 2. 1998 Bratislava – Rusovce (7968) 1 ex. na lesnej ceste pri dunajskom ramene – M. Kúdela.
- *Calidris temminckii*: 16. 8. 2008 Gregorova Vieska (7683) 1 ex. na kaolínovej bani – D. Kerestúr, M. Mojžiš.
- *Coracias garrulus*: Čičov (8272) pred r. 1963 hniezdili v oblasti pripravovanej rezervácie „Čičovské mŕtve rameno“ asi 2 páry – J. Darola.
- *Charadrius hiaticula*: 17. 5. 2008 Veľké Dravce (7685) 1 ex., 3. a 4. 9. 2008 Veľká nad Ipľom (7783) 1 juv. ex. na štrkoviskách – D. Kerestúr, M. Mojžiš; 16. a 18. 9. 2008 Veľká nad Ipľom (7783) 1 adult. ex. v prechodnom šate na štrkoviskách – M. Mojžiš.
- *Cygnus cygnus*: 20. 3. 2009 zaplavené polia medzi Mikušovcami a Trebeľovcami (7784) 1 adult. ex. – M. Mojžiš.
- *Egretta alba*: 30. 9. 1986 – 50 ex. na ostrove „Isztragov“ pri Gabčíkove (8171) – R. Kropil.
- *Egretta garzetta*: hniezdenie v heterogénnej kolónii *A. cinerea*, *N. nycticorax*, *P. carbo* a *C. frugilegus* na dunajskom ostrove pri Moči (8276); 12. 5. 1990 v kolónii nájdené 2 obsadené hniezda (vtáky sedia na hniezdach), 27. 5. 1991 v kolónii nájdené 2 obsadené hniezda (vtáky sedia na hniezdach), 31. 5. 1992 v kolónii nájdené 1 obsadené hniezdo (vtáky sedia na hniezde) – M. Bohuš; 10. 6. 1993 z maďarskej strany pozorované v kolónii 2 obsadené hniezda – A. Bagdi; 3. 6. 1994 zo slovenskej strany pozorované v kolónii hniezdo s mláďatami, ku ktorému zaletujú dospelé vtáky – M. Bohuš, J. Lengyel; 25. 5. 1995 nad Dunajom v blízkosti kolónie prelieta 1 ex., 29. 5. 1996 v kolónii nájdené 2 obsadené hniezda (vtáky sedia na hniezdach), 16. 5. 1997 zo slovenskej strany pozorované v kolónii 2 ex., 16. 5. 2000 zo slovenskej strany pozorované v kolónii obsadené hniezdo (vtáky sedia na hniezde) a ďalšie 3 ex. – M. Bohuš; 2. 7. 2002 zo slovenskej strany pozorované 2 ex. loviť na štrkových brehoch pri kolónii – J. Lengyel; 6. 7. 2003 z maďarskej strany pozorované v kolónii 2 obsadené hniezda (vtáky sedia na hniezdach) – A. Bagdi.
- *Falco vespertinus*: 3. 5. 2009 – 31 ex. medzi obcami Veľká nad Ipľom a Panickým Dravcami (7783) – M. Mojžiš.
- *Fulica atra*: zimné výskyty na Dunaji pred výstavbou vodného diela: 31. 12. 1972 na 10 km úseku rieky od Bratislavy „Vlčieho hrdla“ po „Ostrov kormoránov“ (7868, 7968, 7969) 30 ex. – P. Rác.
- *Grus grus*: 1. 4. 2009 na poliach pri Zvolene, sídlisko Západ (8073) 3 ex. – P. Baláz.
- *Haliaeetus albicilla*: 9. 1. 1993 Gabčíkovo (8171) nad Dunajom krúži skupina 6 ex. – P. Rác; 26. 2. 1994 Baka (8170) 7 ex. na dvoch kadáveroch diviaka v dunajskom ramene – M. Bohuš; 27. 12. 1995 Šamorín (7969) 6 ex. sedí na kamennej hrádzi v zdrži Dunajského vodného diela – P. Kovačovský, I. Rychlík; 15. 2. 1996 Bratislava – Čunovo (7969) z maďarského územia prilieta skupina 9 ex. – M. Bohuš; 18. 1. 1997 Kalinkovo (7969) 11 ex. sedí na ľade zamrzutej zdrže Dunajského vodného diela – J. Mikuš, P. Kovačovský, I. Rychlík. Chavko (2002) tento údaj chybné uviedol ako Hrušovská zdrž pri Bratislave, január 1998, 15 jedincov. 15. 2. 1998 Baka (8170) nad dunajskými ramenami krúži skupina 7 ex. – M. Kúdela.
- *Ixobrychus minutus*: výskyt v hniezdnom období v inundačnom pásme Dunaja pred výstavbou vodného diela: Baka (8171) ostrov „Kalap“ 4. 6. 1989 – 1 pár a 1 samica – P. Rác; Gabčíkovo (8171) ostrov „Isztragov“ 2. 6. 1960 – 1 ex., 23. 6. 1960 – 2 ex. – Z. Kux, 5. 7. 1986 – 1 slabo lietajúci juv. ex., 5. 6. 1988 – 2 ex., 28. 5. 1989 – 1 ex., 11. 6. 1992 – 2 ex. – P. Rác; Gabčíkovo (8171) rameno „Ispányos“ 18. 5. 1966 – 1 ex. – Z. Kux, 22. a 29. 6. 1986 – 1 ex., 16. 7. 1987 – 1 ex., 2. 7. 1989 – 1 ex., 27. 8. 1989 – 1 tohoročný juv. ex. – P. Rác; Medveďov (8271) kazeta pri hrádzi 20. 7. 1991 – 1 ex. – P. Rác; Čičov (8272) inundačné

- pásmo naproti „Čičovskému mŕtvemu ramenu“ 1959 – 1960 pozorovanie v hniezdnom období (bez počtu) – J. Darola, máj 1973 – 2 ex. – P. Hajmássy.
- *Larus melanocephalus*: 15. 7. 2008 Rapovce (7784) 1 adult. ex. na bývalom štrkovisku – M. Mojžiš.
 - *Limosa limosa*: 27. 3. 2009 – 3 ex. a 31. 3. 2009 – 1 ex. na zaplavených poliach medzi Mikušovcami a Trebeľovcami (7784) – M. Mojžiš.
 - *Locustella fluviatilis*: 31. 5. 1987 Dobrohošť (8070) hniezdo so 6 ks násadou v poraste zlatobýľu na rúbanisku, 7. 6. 2008 Baka (8170) hniezdo so 6 ks násadou v poraste pŕhľavy na rúbanisku – P. Rác.
 - *Lymnocyptes minimus*: 14. 4. 2008 Rapovce (7784) 1 ex. na bývalom štrkovisku; 24. 9. 2008 Mikušovce (7684) 1 ex.; 1. 10. 2008 Rapovce (7784) 1 ex. na bývalom štrkovisku; 23. 10. 2008 Mikušovce (7684) 8–9 ex.; 28. 10. 2008 Rapovce (7784) 1 ex. na bývalom štrkovisku; 4. 11. 2008 Holiša (7684) 1 ex. na štrkoviskách; 18. 11. 2008 Veľká nad Ipľom (7783) 1 ex. na štrkoviskách; 23. 11. 2008 Rapovce (7784) 2 ex. na bývalom štrkovisku; 11. 12. 2008 Mikušovce (7684) 1 ex. – všetko M. Mojžiš.
 - *Motacilla flava*: 20. 5. a 8. 7. 1990, 11. 7. 1992 Sap (8171) 1–2 varujúce ex. na hrádzi; 17. 7. 1998 Bodíky (8070) pár s potravou v zobáku pri hrádzi; 11. 5. 2007 Vojka nad Dunajom (8070) 1 teritoriálny samec pri hrádzi; 1. 5. 2008 Kližská Nemá (8272) 1 teritoriálny pár pri hrádzi – P. Rác.
 - *Netta rufina*: prvé hniezdenia na zdrži Dunajského vodného diela (7969): 26. 5. 1995 kačka vodí 7 mláďat v zátoke pri tzv. „Vtáčom ostrove“ naproti Šamorínu – P. Kovačovský, I. Rychlík; máj 1996 pri prechádzaní „Vtáčieho ostrova“ opakovane vyletuje z vegetácie 1 kačka (pri ostrove sa zdržujú 3 kačky a 5 káčerov), neskôr bola v zátoke neďaleko ostrova pozorovaná a fotografovaná kačka s 12 mláďatami – P. Áč, R. Rybanič, M. Brinzík, B. Molnár; 9. 6. 1996 kačka vodí 2 mláďatá na zaplavenej depresii v strede ostrovčeka nad prehradením naproti Kalinkovu – J. Svetlík; 24. 7. 1996 kačka vodí 3 mláďatá v zátoke pod haťou vodného diela pri Čunove – P. Kovačovský, I. Rychlík. Takto je treba spresniť tieto údaje v prácach Kovačovský & Rychlík (1996) a Kalivodová & Darolová (1998).
 - *Nycticorax nycticorax*: 6. 9. 1980 asi 70 ex., 24. 6. 1981 asi 10 ex., 6. 7. 1982 asi 70 ex., 31. 7. 1983 asi 100 ex., 15. 7. 1984 asi 70 ex., 10. 7. 1985 asi 35 ex., 27. 7. 1986 asi 100 ex., 19. 7. 1987 asi 120–150 ex., 6. 7. 1988 asi 40 ex., 30. 7. 1989 asi 100 ex., 7. 7. 1990 asi 25 ex. (vždy adultné aj juvenilné vtáky spolu) na močiari „Malomföle“ pri prístave v Gabčíkove (8171). Vtáky hniezdili v kolónii na ostrove „Völgy“ na protihľahlej maďarskej strane a po vyhnedení sa sústreďovali na tejto lokalite, kde sa na zaplavených vrbových krikoch zdržovali až do odletu. Adultné vtáky tu pŕchli. Túto lokalitu spomínajú aj Kalivodová & Darolová (1998) ako nocovisko chavkošov pri prístave v Gabčíkove, ale ich odhad, že sa tam zhromažďovalo niekoľko sto jedincov, je nadhodnotený. Počas výstavby Dunajského vodného diela bol močiar „Malomföle“ postupne zasypáňý a v r. 1991 táto lokalita už neexistovala – všetko P. Rác.
 - *Phoenicurus ochruros*: 23. 1. 2009 Mučín (7784) 1 samec; 18., 19. a 25. 2. 2009 Rapovce (7784) 1 ex. – M. Mojžiš.
 - *Podiceps cristatus*: 14. 1. 1968 Dunaj v Bratislave pri botanickej záhrade (7868) 3 ex. – M. Poliak; 4. 2. 1968 Dunaj pri Čičove (8272) 1 ex. – P. Binder.
 - *Porzana parva*: 14. 4. 2009 Rapovce (7784) 1 samec na bývalom štrkovisku – M. Mojžiš.
 - *Tachybaptus ruficollis*: 9. 5. 1953 Baka (8170) hniezdo s 5 ks násadou na jazierku na „Ostrove orliakov morských“ – F. Balát, A. Štollmann. Balát (1963) lokalizoval tento nález lokalitou Gabčíkovo.
 - *Tringa ochropus*: 1. 12. 2008 Lučenec – Béter (7684) 1 ex. – M. Mojžiš.

Literatúra

- BALÁT F. 1963: Ptačí fauna Žitného ostrova. — Biologické práce 9 (7): 1–83.
- CHAVKO J. 2002: Orliak morský (*Haliaeetus albicilla*). — Pp.: 172–174. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRISTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- KALIVODOVÁ E. & DAROLOVÁ A. 1998: Vtáky slovenského úseku Dunaja a Žitného ostrova. — Združenie Biosféra, Bratislava.
- KOVAČOVSKÝ P. & RYCHLÍK I. 1996: Vplyv zmien životného prostredia v oblasti vodného diela Gabčíkovo na sezónnu dynamiku vodnej avifauny. — Acta Envir. Univ. Comenianae 6: 115–128.

Zostavil: Peter Rác